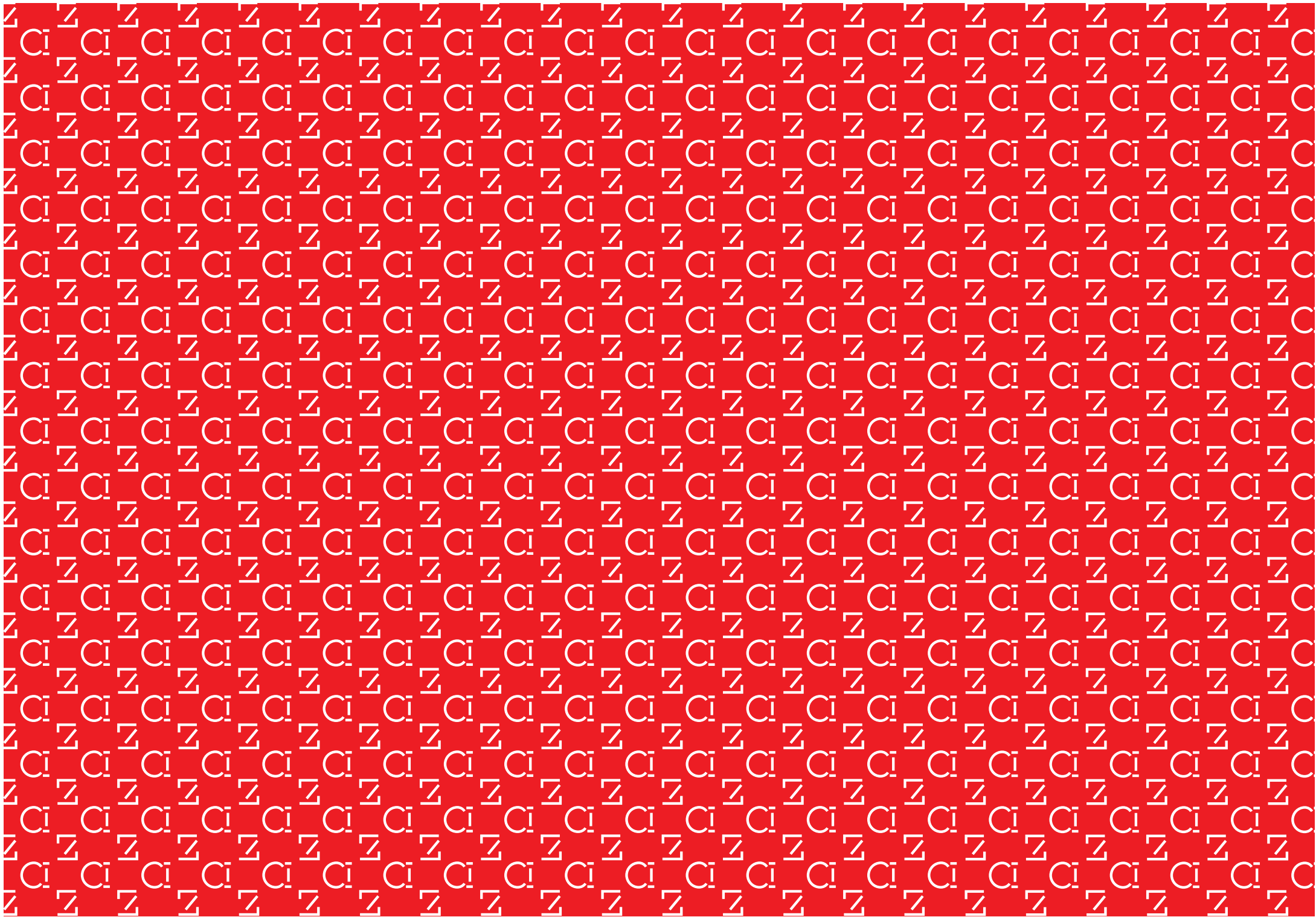

VERSLAG VELUWSE STOOPPOT

zijaanzicht landschapsarchitecten - mei 2016

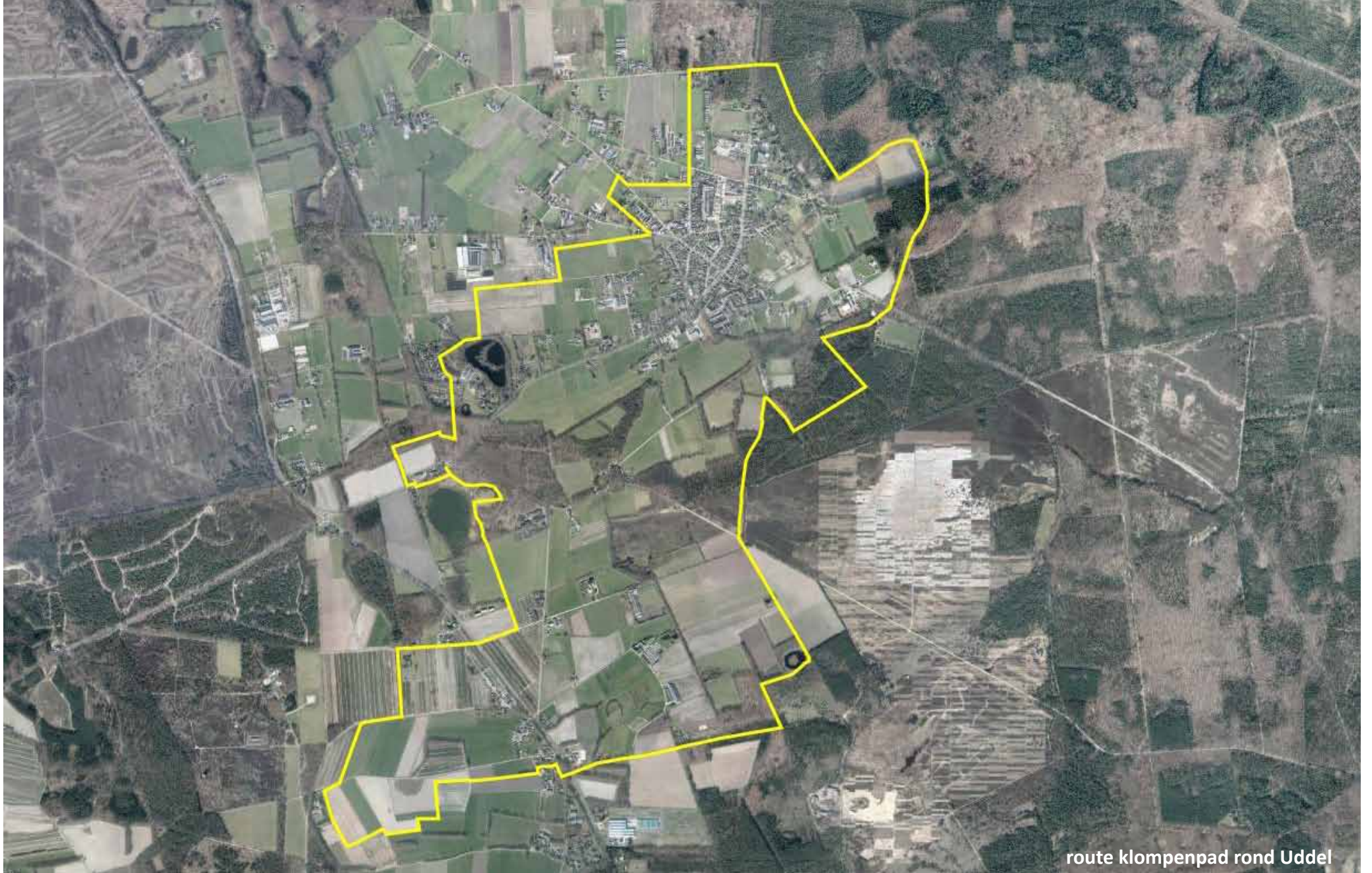

INHOUD

Verslag	5
Reflectie gebiedslabs	13

route klompenpad rond Uddel

Verlag

Tijdens de start van de Stoofpot is gezamenlijk (Uddels Belang, sleutelpersonen uit Uddel, gemeente, Zijaanzicht) het aandachtsveld van de gebiedslabs bepaald. Wat staat bovenaan de gebiedsagenda als het gaat om landschap en toerisme en welke concrete acties kunnen dienen als vliegwiel? Het proces is open gestart zonder een vooraf bepaalde dwingende overheidsagenda en vastgelegde processen.

Gekozen is om drie parallelle gebiedslabs op te starten:

- de realisatie van het klompenpad
- de vergroening van het dorp
- de ontwikkeling van het Uddelermeer

De realisatie van een klompenpad

Uddels Belang, de gemeente Apeldoorn en Zijaanzicht hebben gezamenlijk een werkplan gemaakt. Het besluit is genomen om een officieel klompenpad te maken en geen gewoon 'ommetje voor recreatief (mede)gebruik'. Bij klompenpaden is het beheer goed geregeld, krijgen grondeigenaren een vergoeding voor de gebruik van hun grond als klompenpad en kan de route gepubliceerd worden op de landelijke website van klompenpaden. De gemeente heeft bij de provincie Gelderland subsidie aangevraagd en gekregen voor de realisatie van het klompenpad. Landschapsbeheer Gelderland is ingeschakeld om het proces technisch te ondersteunen. Zij hebben al verschillende klompenpaden helpen realiseren.

Landschapsbeheer Gelderland ondersteunt en trekt geen projecten van de grond; dat moeten vrijwilligers doen. In Uddel hadden de leden van Uddels Belang teveel op hun bordje om dat waar te maken. In april 2015 heeft Zijaanzicht een startavond in het dorps huis georganiseerd waarop ca 20 Ud-

---

delsen aanwezig waren. Op deze avond is uitgelegd welke stappen allemaal doorlopen moeten worden voor een klompenpad. Zijaanzicht heeft met Uddels Belang een eerste idee voor een tracé gemaakt en op de avond gepresenteerd. In groepen is vervolgens verder doorgepraat over de mogelijke route. Tijdens deze discussie kwamen veel ideeën en mogelijkheden naar voren, en verwerkt op kaarten gezet. Acht mensen hebben zich opgegeven om in de werkgroep Klompenpad zitting te nemen.

Zijaanzicht heeft met de werkgroep in een aantal sessies de route uitgezet. Drie keer zijn er fietstochten georganiseerd met de werkgroep waarbij de concept-route in het veld bekeken is en waar nodig aangepast. Uiteindelijk is het tracé vastgesteld en zijn de onderhandelingen met de grondeigenaren gestart. Op dit moment liggen er al veel overeenkomsten met grondeigenaren klaar. De folder en het informatiebord voor het pad worden gemaakt. Zijaanzicht heeft zich teruggetrokken. De werkgroep functioneert nu goed met Landschapsbeheer Gelderland (LBG) als ondersteuner.

Het pad als rijgdraad

In de werkgroep zit een aantal ondernemers, door Zijaanzicht persoonlijk benaderd, die de aanleg van het pad als trekker zien voor recreanten in en om Uddel. Uit onderzoek van LBG blijkt dat de gemiddelde wandelaar € 7 per persoon ter plekke besteedt.

Er is veel discussie geweest of het pad door het dorp zou moeten lopen om de recreanten ook in het dorp te laten komen. Probleem was dat het niet aantrekkelijk is om door het dorp te wandelen, terwijl de aantrekkelijkheid van het landschap rond Uddel groot is. Omdat de route ca 14 km lang is, is besloten een afsteekmogelijkheid te maken door het dorp. Wandelaars kunnen kiezen de hele route te lopen om het dorp af een halve route via het dorp.

versteende weg door het dorp, de N310

De vergroening van het dorp

Uddels Belang streeft ernaar de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van het dorp te verhogen. In 2007 is het Dorpsplan vastgesteld, waarna de gemeente Apeldoorn een Structuurvisie voor het dorp heeft gemaakt.

Eén van de belangrijke aandachtspunten is het beeld van de doorgaande provinciale weg door het dorp, de N310. Deze weg is in de loop van de tijd door verkeerskundige aanpassingen geërodeerd tot een brede stenige weg. Het dorp streeft naar een betere landschappelijke inpassing van het dorp in de groene omgeving. Vergroening van de N310 staat hoog op de agenda. In het Structuurplan van Uddel staat dat het aanpakken van de inrichting en uitstraling van de provinciale weg cruciaal is om het dorps karakter van Uddel te kunnen versterken. De inzet is om binnen de verkeerskundige beperkingen te komen tot een herinrichting van de N301 binnen de dorpskern van Uddel.

In het kader van de Veluwe Stoofpot heeft Zijaanzicht de vergroening van de N310 verder uitgewerkt. De gemeente Apeldoorn staat positief ten opzichte van de plannen en heeft toegezegd het deel dat op Apeldoorns grondgebied staat uit te willen voeren. Het grootste deel ligt op provinciaal grondgebied. Uddels Belang wil graag samen met de provincie Gelderland de plannen uitwerken en tot uitvoering brengen.

De provincie is een veelkoppige organisatie. Het heeft enige tijd geduurd voordat ontdekt is hoe de planvorming rond herstructurering en het beheer van een provinciale weg verloopt. Zo bleek dat de provincie alleen investeert in de landschappelijke inpassing van provinciale wegen buiten de bebouwde kom. Dat maakte het opeens begrijpelijk waarom geen enkele oude eik die het loodje legde werd vervangen, al was de reden van deze tweedeling binnen en buiten de bebouwde kom niet te achterhalen. Het is simpelweg de

De N310 loopt dwars door Uddel

praktijk.

Er zijn verschillende malen provinciale (en gemeentelijke) ambtenaren in Uddel geweest. De planvorming, communicatie en besluitvorming verloopt uiterst traag. Inmiddels is op aandringen van Uddels Belang, de gemeente Apeldoorn en Zijaanzicht besloten dat de doorgaande weg in het dorp wordt heringericht. Dit gebeurt in 2017. De gemeente heeft extra geld ter beschikking gesteld voor de vergroening. De mensen die langs de weg wonen dragen bij aan de vergroening door op eigen terrein bomen te planten. Zijaanzicht zal samen met Uddels Belang het overleg met aanwonenden verder oppakken. Dit gebeurt in de tweede helft van 2016 en wordt ook gefinancierd door de gemeente.

Het Uddelermeer

Vlakbij Uddel ligt het Uddelermeer. Het meer heeft een rijke geschiedenis. Het is een van oudsher bijna 20 meter diepe pingoruïne, ontstaan na de voorlaatste ijstijd. De bodem van het meer is een goed bewaarde schatkist van stuifmeelkorrels, een bron van kennis over de vegetatie van de Veluwe in vroeger tijden. Met de Huneschans, een middeleeuwse hoefijzervormige ringwal aan de oever van het meer en één van de oudste grafheuvels van de gemeente behoort het meer tot de top 3 van archeologische monumenten van Nederland. In de jaren '60 was het meer het decor van TV opnames van VPRO Piknik met een optreden van Frank Zappa. Toeristen kenden lange tijd het hoogstgelegen meer van Nederland als belangrijke trekpleister. De combinatie van zichtbare geschiedenis, natuur en recreatie maakte dat het lang een geliefd doel was voor schoolreisjes. Dat is nu niet meer zo.

Het Uddelermeer kwam sinds de jaren '60 van de 20e eeuw in een neerwaartse spiraal terecht. De ecologische kwaliteit van het meer is niet optimaal. Het verlandt steeds verder doordat jaarlijks meer fosfaat in het water terecht komt ten gevolge van bladval en vogelpoep. Het is nu nog 1,5 tot 2 meter diep; dit is een kritische grens. Sommige waterplanten kunnen wortelen in water van 1,5m diep zodat het meer dicht kan groeien. In de zomer van 2015 stond er bij het meer net als voorgaande zomers weer een bord met een waarschuwing dat er blauwalg in het meer zit en dat zwemmen verboden is.

Op de agenda van het dorp staat al sinds jaren dat men het Uddelermeer weer een aantrekkelijke plek wil laten zijn voor recreanten. Ook wil het dorp er weer in kunnen zwemmen. Dit laatste vindt de eigenaar (Kroondomein het Loo) helaas niet acceptabel.

Baggeren is begrijpelijkerwijs geen optie vanwege de archeologische rijkdom.

Uddelermeer

Sinds 2004 lijkt er een patstelling te zijn ontstaan waarbij het lijkt alsof er niets mogelijk is bij het Uddelermeer. Baggeren is namelijk uitgesloten vanwege de archeologische rijkdom van het meer. De betrokken partijen zijn Kroondomein het Loo, Waterschap Vallei en Veluwe, Rijksdienst Oudheidkundig Erfgoed, provincie Gelderland, gemeente Apeldoorn, Uddels Belang.

Zijaanzicht heeft een uitgebreide inventarisatie gedaan en alle plannen en onderzoeken op een rij gezet. Vervolgens zijn er gesprekken geweest met alle betrokken partijen. Met hen is gesproken over de huidige toestand van het meer en het toekomstperspectief. Omdat bleek dat bij alle partijen ongenoegen leefde over de status quo maar niemand de verantwoordelijkheid wilde of kon nemen, heeft Zijaanzicht met alle betrokkenen een werkbijeenkomst georganiseerd over de toekomst van het Uddelermeer. De

wandeling naar Uddelermeer, 6 oktober 2015

werkbijeenkomst heeft 6 oktober 2015 plaatsgevonden in het restaurant Uddelermeer, dat uitkijkt over het meer. Doel van deze bijeenkomst was om te kijken welke kansen er zijn en wat ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid hieraan kan bijdragen. Bij de bijeenkomst zijn bruikbare technieken voor het verbeteren van de waterkwaliteit gepresenteerd die de bodem intact laten en waarmee in de laatste tien jaar ervaring is opgedaan in Nederland. Daarnaast is bekeken of er een gemeenschappelijke toekomstvisie te ontwikkelen is voor het Uddelermeer en de directe omgeving. Zijaanzicht heeft voor de bijeenkomst drie scenario's ontwikkeld. Tijdens de discussie hierover is duidelijk geworden dat de aanwezigen het samen eens zijn dat het meer beter moet en kan.

Na de bijeenkomst zijn afspraken gemaakt om tot verbetering van de waterkwaliteit te komen. Inmiddels hebben in april 2016 diverse bijeenkomsten plaatsgevonden met de verschillende betrokkenen. Er wordt gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst tussen Kroondomein het Loo, de gemeenten Apeldoorn en Epe, bewonersorganisaties van de omliggende dorpen (waaronder Uddel), waterschap en provincie. De ontwikkeling van het Uddelermeer is een van de deelonderwerpen waarbij samengewerkt gaat worden. Uitzoeken hoe precies de waterkwaliteit zal worden verbeterd, is de eerste stap. Zijaanzicht maakt een filmpje om een bruikbare aantrekkelijke presentatie van de stand van zaken en de scenario's rond te kunnen sturen.

Uddelermeer - een goede basis

Reflectie gebiedslabs

De gebiedslabs kunnen een goede werkwijze zijn om concrete zaken tot stand te brengen die het individueel belang overstijgen en geen duidelijke 'probleemeigenaar' hebben. Zaken die verzanden in de bureaucratische molen of te complex zijn voor een enkele belanghebbende partij. We hebben gemerkt dat overheden burgerparticipatie bepleiten maar er nog niet goed op ingericht zijn hun expertise effectief in te zetten om door burgers geïnitieerde ideeën of wensen mogelijk te maken. Er mist een katalysator in dergelijke processen. De gemeente Apeldoorn is hiermee al wel aan het experimenteren, meer dan andere gemeenten, en was een erg betrokken en positieve partner in het proces. De provincie Gelderland staat nog ver van de concrete opgaven af en legt wel heel veel op de schouders van één enkele 'procesmanager'.

We hebben constructief samen gewerkt met Uddels Belang, zij waren als het ware onze opdrachtgever bij de gebiedslabs. Het is wel anders gelopen dan ons bij het eerste gesprek met Uddels Belang voor ogen stond. We hebben voorgesteld de Uddelsen te betrekken via een markt en de resultaten te vieren met een gebiedsfeest. In de praktijk waren zij een schakel tussen het dorp en ons. Zo werden wij een min of meer onzichtbare katalysator waarvoor zij van het credits ontvingen van hun dorpsgenoten. Deze onzichtbare rol was voor ons prima. Het ging ons niet om onze ego's maar om tastbare resultaten en die zijn er op alle vlakken geweest. Zijaanzicht haakt maar een jaartje aan en Uddels Belang heeft een dagelijkse en voortdurende verbondenheid met het dorp.

Bovendien hebben we het zo weten te organiseren dat de zaken die wij hebben opgepakt doorgang (lijken te) krijgen na het jaar waarin wij ons met steun van het Fonds voor de Creatieve industrie konden inzetten voor het dorp. Dat zou voor alle gebieds- en stadslabs een vereiste moeten zijn wanneer het lab getrokken wordt door mensen die geen direct eigen belang hebben; organiseer je eigen misbaarheid.

Zijaanzicht landschapsarchitecten

Titia Hajonides
Sandra Schuit

Amsterdamseweg 21
6814 AD Arnhem

De Veluwe Stoofpot is mede mogelijk gemaakt door:

Gemeente Apeldoorn

contactpersoon: Arjan van de Vlekkert

Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

Groothandelsgebouw (ingang C, 5e etage)
Weena 723
3013 AM Rotterdam
Postbus 29066
3001 GB Rotterdam

